

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění
Akademický rok 2020–2021
Bakalářská práce

Kateřina Výborná

Jaromír Stretti-Zamponi (1882–1959). Život a dílo.

Oponentský posudek

Bakalářská práce Kateřiny Výborné se zaměřila na dílo jednoho z neplodnějších českých grafiků první poloviny 20. století, Jaromíra Stretti-Zamponiho, příslušníka rodiny s dlouhou výtvarnickou tradicí. Výběr tématu a způsob jeho zpracování do podoby monografie umělce má své opodstatnění v dosavadní absenci textu, který by život a dílo této poměrně široce známé osobnosti dostatečně souhrnně zpracoval a zhodnotil. Práce se zaměřuje na umělcovu grafickou tvorbu, která byla těžištěm jeho díla, avšak neopomíjí veškeré další aspekty jeho vcelku univerzálního výtvarnictví. Podrobnost výkladu o Stretti-Zamponiho grafické tvorbě v poměru k ostatním částem studie a vyústění tohoto zaměření v soupis grafického díla je proto oprávněným krokem.

Práce je členěna do přehledných celků, které vychází ze specifických okolností výtvarníkovy života a tvorby. K nim patří především fakt, že Stretti-Zamponi byl při svém původně úřednickém povolání veskrze autodidaktem, respektive postrádal institucionální umělecké školení. Navzdory tomu se však dokázal nejenom prosadit na umělecké scéně, ale dokonce se zařadit mezi ten druh dobové kulturní elity, který nacházel podporu v nejvyšších politických sférách. Tomu nasvědčuje mimo jiné Stretti-Zamponiho angažmá při úpravách interiérů Černínského paláce a Pražského hradu v době první republiky, které byly ovšem příčinou útlumu samostatné výtvarnickovy tvorby. Na tomto místě se nicméně nabízí otázka, na základě jakých konkrétních okolností byl právě Stretti-Zamponi vybrán k těmto úkolům. Odpověď na ní je v práci spíše jen naznačená, když se autorka zmiňuje o jeho četných kontaktech a dlouhodobé vášni pro starožitnosti. Další specifickou okolností života a tvorby Stretti-Zamponiho je jeho vztah ke staršímu bratrovi, akademicky školenému malíři a grafikovi Viktorovi Strettimu, jehož umělecké renomé se pro Jaromíra staly důvodem, aby své jméno rozšířil na umělecký pseudonym, v němž vzdal poctu jedné z linií svých italských předků. Všechny zmíněné okolnosti autorka přehledně vysvětluje v prvním oddíle své bakalářské práce.

Druhý oddíl práce je věnován samotné tvorbě Jaromíra Stretti-Zamponiho. Již z pojednání o malířském a kreslířském díle je patrné, že si autorka uvědomuje, že ač Stretti-Zamponi byl vrstevníkem první generace české avantgardy, jeho vlastní tvorba byla veskrze konvenční a její kvality se váží k převažující městské tematice, zejména ke staré Praze i lokalitám, které navštěvoval na svých zahraničních cestách a spočívají především ve schopnosti vystihnout a podtrhnout atmosféru daného místa.

V kapitole bakalářské práce, vztahující se k výtvarníkovu grafickému dílu, autorka nejprve nastiňuje obecnou situaci počátků české moderní grafiky, k níž osobnost Jaromíra Stretti-Zamponiho v jistém směru patří, neboť řada jeho grafických listů vznikla ještě před první světovou válkou. Od věci není ani malá odbočka autorky ke stručnému popisu technologií jednotlivých grafických technik, kterým se Stretti-Zamponi věnoval. V podkapitole o české moderní grafice bych pouze podotknul, že na formování moderní grafiky v Čechách na konci

19. století se významnou měrou podíleli i pražští Němci (tuto připomínku konstatuji s vědomím, že v názvu podkapitoly je adjektivum „česká“) a že skutečnou pionýrkou umělecké grafiky v prostředí souborných pražských výstav byla malířka a grafička Hermína Laukotová, která své první lepty vystavovala již na konci osmdesátých let 19. století. To je však málo známá okolnost, která byla v souhrnných textech o moderní grafice v Čechách vždy opomíjena a v rámci posuzované bakalářské práce není podstatná.

V kapitole o grafické tvorbě Stretti-Zamponiho autorka hodnotí veškeré důležité okruhy jeho tvorby, včetně jednotlivých druhů příležitostné grafiky a přináší důkladný rozbor nejvýznamnějších prací. Zvláštní pozornost věnuje mj. cyklu litografií s námětem Prahy v době prvních dvou let první světové války a všimá si zajímavé okolnosti, že v rámci Stretti-Zamponiho tvorby jde o dílo se značnou expresivitou, kterou kladně hodnotil i modernisticky zaměřený kritik Karel Boromejský Mádl, jež cyklus označil za dosud nejlepší znázornění davových scén v českém umění.

Poslední oddíl práce je věnován důležitému tématu, jímž je institucionální zasazení tvorby a dalších aktivit Stretti-Zamponiho v rámci Sdružení českých umělců grafiků Hollar a soudobého výstavního života.

Velkým přínosem práce je soupis grafického díla Jaromíra Stretti-Zamponiho, který lze využívat jako hlavní a kvalifikovaný zdroj věcných informací o rozsáhlé grafické tvorbě tohoto výtvarníka. Pokud by soupis obsahoval i odkazy na literaturu, představoval by patrně vyčerpávající catalogue raisonné svého druhu.

Bakalářská práce Kateřiny Výborné je psána se stylistickou obratností a je přehledně a logicky strukturovaná. Využívá navíc veškerých dostupných pramenů, včetně umělecké pozůstalosti výtvarníka, nacházející se v soukromém majetku. Studie splňuje nároky kladené na bakalářskou práci. Nadto se domnívám, že je i poněkud přesahuje. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm výborně.

Mgr. Petr Šámal, Ph.D.

V Praze 28. 8. 2021